

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia” H. Meltzer, Sibiu

Foaie politică.

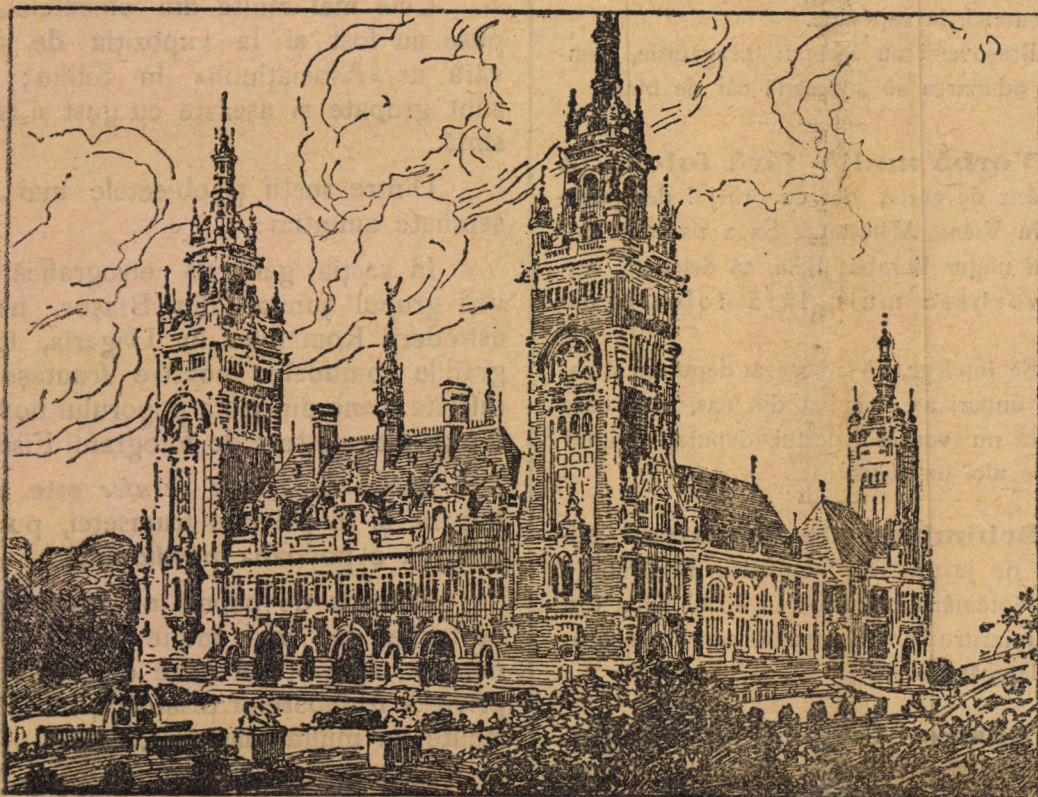
Apăre în fiecare Duminică.

INSERATE:

se primesc la biroul administrației, (str. Măcelarilor nr. 12).

Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua-ora 12 bani a treia-ora 10 bani.

Palatul păcii.

Omenimea e tot mai dornică de pace și de aceea în vremea mai nouă se țin congrese pentru pace, cari dacă nu pot delătura deocamdată războaiele, apoi cel puțin se ni-zuiesc a le răi și a le face mai puțin crude.

Adunările de pace se țin de obicei în Haga, capitala Olandei și de aceea s'a și hotărât a se ridica aici un Palat al păcii, în

care se se ție adunările de pace. S'a scris concurs pentru planurile unui astfel de palat și primul premiu l'a câștigat arhitectul francez L. N. Cordonnier din Lille (Franța).

Palatul păcii va avea, după planurile lui Cordonnier, înfățișarea ce ne o arată chipul nostru de azi.

asa credem, că suntem vrednici de el și îl cerem, ca se ne putem împlini tot mai mult datorința.

Indeosebi rugăm pe toți acela, cari nu au foaia plătită pe un an întreg, să binevoiască a și înol în cîrînd abonamentul pe a doua jumătate a anului curent. Și rugăm pe toți, cari cetesc și știu prețul silințelor „Foi Poporului” să binevoiască a o lăți între preetntii și cunoscuții lor, stărînd ca se o aboneze de nou. Nicîi abonați sînt rugați a-și scrie numele lor, al comunei și al postei din urmă foarte limpede și ceteș.

Luând în seamă cuprinsul ei bogat și felurit, „Foaia Poporului” este cea mai ieftină foaie la noi, anume prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe un an întreg . . . 4 cor. 40 bani.

Pe o jumătate de an . . . 2 cor. 20 bani.

Pentru România, America, Rusia și alte țări streine:

Pe un an întreg . . . 11 cor.

Pe o jumătate de an . . . 5 cor. 50 bani.

Administrațiunea

„Foi Poporului”.

Frunză verde.

Foile ungurești au aflat, nu știm de unde, că deputații nostri vor să organizeze partidul nostru și între altele, ca semn exterior (din afară) va avea să poarte fiecare membru al lui la pept sau în pălărie frunză verde de stejar, făcută din porcelan (email).

Dacă așa este, apoi semnul e foarte bine ales, deoarece Românului e dragă ca viața frunza verde a codrului, dovadă, că eele mai multe din cântecele sale populare se încep cu »frunză verde«, ear frunză verde de stejar ne închipuie și un cuvînt de bărbăție, de curagiu, care trebuie să-l avem în luptele noastre politice.

Frunză verde...

Îndată ce au auzit gazetarii șovinști magiari despre »frunză verde«, s'au burzului, și au început să sbiere, că e primejdie, deoarece Românii vreau să agiteze cu ea... e primejdie, mare primejdie, Doamne fereste...

Sermană frunză-verde!

Un gazetar scrie în »Bud. Hirap« de la 1 Iulie c. că deoarece cu tricolorul albastru-galben-roșu — cari sunt colorile Ardealului — nu se poate agita fără pedeapsă, Românii au aflat alt mijloc pentru agitare.

»Ce poate fi mai acomodat spre acest scop — zice el — decât frunza

La jumătatea anului.

Pe steagul pacinc al poporului nostru românesc trebuie să stea scris cuvîntul: **Înainte!** Acest cuvînt trebuie să ne fie îndreptător în viața noastră privată și publică, în toate afacerile noastre, fie ca oameni privați (singurații), fie ca popor.

Dar' înaintarea numai așa se poate, dacă ne investim cu armele științei. Numai îmbogățindu ne cunoștințele și învățînd într'una, putem să ținem pas cu înaintarea altor popoare și să ne facem tratul bun și mulțumit în lumea aceasta.

Învățătura ne o putem câștiga din școale și însoțiri, apoi cetînd cărți și foi bune, care ne dau sfaturi folositoare și ne povățuiesc în pășurile vieții noastre. De aceea trebuie să grîjim și să ocrotim școalele noastre, să întemelăm și susținem tot felul de însoțiri, cari revărsă asupra noastră fel de fel de binefaceri, ear' în afară de aceste să cetim, când numai avem vreme, căci cetitul, pe lângă alte foloase, ne oblittează sufletul și ne agerește și luminează mintea.

Unul din mijloacele, cari ne ajută la atingerea acestui scop, sunt și foile noastre și între ele „Foaia Poporului.”

Cum și ce este »Foaia Poporului« pentru noi Românii și în deosebi pentru iubii nostri țerani, e de prisos a mai spune. Ea e cunoscută în cercuri largi și fiecare își poate face judecata asupra ei, căci judecata și părerea fiecărui om liberă este. Numai atîta vom să constatăm, că aceasta foaie în tot trecutul ei de la întemeiere și până azi a stat neclintit în slujba poporului românesc și în totdeauna și în toate împrejurările și-a împlinit fără preget și fără șovăire datorința față de el.

Acum fiind ea și foaie politică, cu caufie, va lucra și lupta cu zîlînd și pe terenul politic, ca în marginile legilor patriei iubitul nostru popor să-și poată ocupa locul, ce îi se cuvine între celelalte popoare din patrie.

Bazați pe aceste și avînd deviza **Înainte**, la începutul noii jumătăți de an cerem din nou sprijinul iubiiilor nostri cetitori. La cerem ajutorul, căci

verde, care ne închipuie natura deșteptată de nou din somnul de iarnă, dând a înțelege, că Dacoromânia, care e adâncită în somnul de iarnă, s'a deșteptat de nou.»

Eată ce aiurări produc căldurile verei în creerii șovinistilor, pe contul frumoasei și nevinovatei frunze verde.

Dar gazetarul își înfiripează mai departe șirul bănuielilor.

Zice, că sub marca »frunzei verzi« s'a pornit lupta partidului naționalist, pentru a face din Ungaria un stat federalist, cu ținuturi deosebite de limbă sau cu alte cuvinte, un stat în stat.

Drept dovadă amintește, că candidații români de deputați din Caraș-Severin în vorbirile lor din luptele de la alegerile trecute au numit pe Unguri »streini«, esplicând fals acest cuvânt și nu în înțelesul cum se folosește în limba română, anume »un om, care nu e Român.«

Bajocorește apoi Academia română din București, zicând că Românii din Lugoș au făcut din numele coloniei Szapáry (falva) Cipar și Academia preste vre-o 50 de ani va constata, că acest sat este locul nașterii »învățatului« (»tudos«) canonic Timoteiu Cipar.

Toate aceste le debitează în cunoștință de cauză și le sucește după plac, numai ca să ne înegrească.

Dar' vîrfurile la toate îl pune publicând o poezie — desigur născocită de el — pe care noi, cari cunoaștem poeziile poporului nostru, n'am auzit-o nici când, nici n'am văzut-o scrisă sau tipărită undeva.

Poesia, așa pocită, cum numai un Ungur poate să o facă în românește, începe așa:

Mai ungure mai
Ce caute tu în țara mea
Țara mea e română țara.
etc.

Cu un cuvânt întreg articolul e plin de neadevăruri și calomnii la adresa noastră. Atragem atenția procurorului regesc asupra lui, deoarece el conține curat agitație contra unei naționalități. O facem aceasta fiind convinși, că, dacă am scrie noi despre Magiari în felul calomniator, cum e scris articolul acesta,

ca mâne ni s'ar face proces de presă. Ear de altă parte să fie convins procurorul, că munca noastră de-a face să trăiască toate popoarele în pace, spre binele patriei, eată, să zădărnicește prin astfel de articoli, cari agită poporul maghiar contra noastră.

Sibiu, 6 Iulie c.

Adunarea „Asociațiunii“. Adunarea generală a »Asociațiunii« se ține în anul acesta în Brașov la 9 și 10 Septembrie c.

În aceasta adunare va fi alegerea comitetului pe 3 ani și alegerea secretarului I (literar).

După adunare se va face o excursiune la București, la expoziție.

Brașovenii au început pregătirile, pentru-ca adunarea să succedă cât de bine.

Vorbă multă, fără folos. La un prânz de curte, dat cu prilejul delegațiilor în Viena, Maiestatea Sa a zis cătră deputatul ungur Barabás Béla, că delegații unguri vorbesc mult, fără folos, în delegații.

Să înțelege, că la aceasta deputații și gazetarii unguri au strîmbat din nas, dar' oare în dietă nu vorbesc destui deputați unguri fără de nici un folos?!

Schimbare de ministru. Ministrul de justiție al României, Bădărău, a abzis săptămîna trecută. În locul lui a fost numit ministru Dim. Greceanu, care și-a ocupat deja deregătoria.

Austro - Ungaria și Sîrbia. Tratatul despre statorîrea legăturilor comerciale dintre monarhia noastră și Sîrbia s'a amînat până la toamnă. Până atunci rămîne în valoare provizoriul de acum, cu unele mici schimbări.

Împotriva „panslavismului“. Partidul independist din Eperjes a adresat cîtorva ministri un memorandum, în care a arătat mijloacele, prin care se poate apăra poporul maghiar împotriva panslavismului. —

Așa scriu foile maghiare, noi însă suntem curioși să știm ce mijloace propun șovinistii din Eperjes, dat fiind că panslavism, ca și daco-românism în Ungaria nu există, decât în capetele șovinite.

Dela expoziția din București.

Am zis în nrul trecut, că vom da pe rând descrierea paviloanelor mai de frunte dela expoziție. Începem azi cu pavilionul nostru, sau cum se mai zice:

Pavilionul etnografic al Românilor din statul ungăr.

Așezat pe calea Andrei Mureșan și cu toate că nu e prea bogat, pavilionul nostru cuprinde multe lucruri de însemnătate, cari ne înfățișează cultura și ființa noastră națională, în trecut și în timpul de față.

Cele mai multe din obiectele expuse au fost și la expoziția de astă vară a »Asociațiunii« în Sibiu; ele sunt grupate și așezate cu gust și iscusință.

Dintre secții și obiectele mai însemnate amintim:

În secția generală etnografică se ved grupul junilor din Brașov, harta estinderii Românilor în Ungaria, fotografiile comunelor noastre fruntașe și diferite scene din viața poporului nostru, fotografate pe sate de fotografii Fischer

Secția *industriei casnice* este mai bogată, și în privința frumuseții, putem zice, că e podoaba pavilionului.

Colecția de păpuși ne arată fidel porturile din mai multe ținuturi ale noastre, apoi ochiul ni-se delectează în privirea frumoaselor țesături și cusături, făcute cu multă măiestrie.

În secția *ocupățiilor economice* (agricultura și industria) se află unelte și acareturi din aceste ramuri. Aci obiectele sunt mai puține. Între ele însemnăm o stîna și strungă, făcute în mic, apoi diferite obiecte lucrate de meșteri de-ai noștri, cojocării etc.

Bisericele române (gr. or. și gr. cat.) își au secțiile lor deosebite, ca și la expoziția din Sibiu, cu multe cărți și documente vechi, fotografii de biserici etc.

În secția *retrospectivă* se află chipuri de-ale marilor noștri bărbați, manuscrise etc, apoi la școale amintim tablourile școalelor din Blaj, Seliște etc.

FOITA.

Cele mai mari minuni ale lumii.

Trad. de Petru Bură, inv.

Minunile naturei, sau învingerile ce omul le-a ajuns pe calea tehnicii numai așa putem să le aducem mai învederat înaintea ochilor, dacă ne vom însemna cele mai mari formațiuni, cari sunt azi pe pămînt.

Așa mari lucruri ne-am însemnat aci, cari așa adunate într'un loc nicăiri nu au apărut.

Cea mai mare bibliotecă în lume, este biblioteca națională din Paris. Pe pulturile lungi de patruzeci miriametri englezi sunt așezate vreo 1.400.000 volume de cărți, afară de acestea 175.000 manuscripte, 300.000 harte și 150.000 bani vechi și medalii.

Cea mai mare bute din lume e butea nürnbergiană Blatner. Periferia e de 105 urme, ear' adîncimea de 51 urme. Cu câți-va ani

înainte au arangiat o petrecere în ea, în care afară de personagiul care servea, au încăput 500 persoane.

Cea mai mare colecție de harte a compus în 20 de ani de-a rândul oficiul măsurător de pămînt englez. Pe colecta de harte cea constatătoare din 108.000 darabe în tot anul se spesează preste 4 milioane coroane.

Cel mai mare op istoric este opul cel de 120 volume, care descrie resboiul Statelor unite, și a costat 120 milioane coroane. Greutatea e de un 1/4 de tonă.

Cel mai mare canal este canalul Suez, deschis în anul 1869, — care e de 95 miriametri englezi lung. A costat 500 milioane coroane și aduce aproape 90 milioane cor. venit anual. De altcum cel mai lung canal e în China, care e de 1000 miriametri englezi.

Cel mai mare pod e acela care leagă New-Yorkul cu Brooklynul. De 5989 urme lung, până când spațiul dintre cele două turnuri din apă face numai 930 urme în lungime. Podul de 6470 tone de greu a costat 80 milioane cor. și trenurile ce trec peste

el transportă câte 45 milioane persoane pe an.

Cel mai mare oras e Londra, cu 6 milioane și jumătate locuitori, așa dar' cu atîta locuitori câți sunt la oaltă în orașele Paris, Berlin și Sant-Petersburg. Dacă străzile s'ar putea așeza într'o linie dreaptă ar încunjura întreg pămîntul.

Cea mai mare fântână săritoare naturală este Excelsior, în parcul Yellow-stone din America-de-nord, care asemenea e aproape cel mai mare parc din lume — Labirintul din prejurul ei e de 200 urme lung și 330 urme adînc, apa ferbe în ea și labirintul vecinic e acoperit cu niste nori de neguri. Din când în când se aruncă câte o rază de apă care se estinde până la o înălțime de 50—300 urme.

Cel mai mare crater e Haleskala, pe insula Sandwich, Periferia e de 20 miriametri englezi, adîncimea e de 2000 urme.

(Va urma).

Secția *ăsezămintelor culturale*, destul de bogată, cuprinde între altele o colecție din foile noastre, cari au existat la noi sau există azi, apoi lucrări de ale »Asociațiunii« și ale altor societăți.

Băncile noastre își au secția lor ca în Sibiiu. Columne de aur și argint, apoi tabele grafice și date statistice, rapoarte etc. ne arată dezvoltarea acestor bănci și starea lor de față. Este o secție interesantă, care ne înfățișează o parte din bogăția noastră publică-națională.

Mai amintim apoi earăș o frumseță a pavilionului: două odăi sau *chilii țerănești* din Seliște și Rășinar, cu mobile și unelte de casă, întocmite fidel după casele din comunele amintite.

Vizite regale.

Expoziția continuă a fi vizitată de public. Regele și regina au mai vizitat o de câte va ori săptămâna trecută, cercetând unele pavilioane, ear' Joi săptămâna trecută au plecat la Sinaia, unde vor petrece mai multă vreme.

Bilete cu preț scăzut.

Direcțiunea căilor ferate ungare aduce la cunoștință, că începând din 1 Iulie crt. se vor da bilete de călătorie cu preț redus la București și îndrăpt la următoarele stațiuni: Brașov cl. I cu 20 franci, cl. II cu 14 franci, cl. III cu 9.45 franci; Bupapesta gara de ost via Predeal: cl. I 70.40 franci, cl. II 47.60 franci, cl. III 25.85 franci; via Verciorova: cl. I 89.50 franci, cl. II 60.30 franci, cl. III 29.15 franci; Băile herculane: cl. I 30.30 franci, cl. II 20.90 franci, cl. III 13.15 franci; Sibiiu cl. I 32.45 franci, cl. II 21.55 franci, cl. III 14.20 franci; Orșova: cl. I 30.30 franci, cl. II 20.90 franci, cl. III 12.55 franci; Turnu-Roșu: cl. I 27.95 franci, cl. II 18.65 franci, cl. III 12.40 franci. Aceste bilete sunt valabile 20 zile.

Aviz.

Deoarece aranjarea Pavilionului etnografic s'a terminat, P. T. public din Transilvania este rugat să nu mai trimită obiecte pentru Expoziție, căci nu mai este loc disponibil în Pavilion. Sibiiu, în 16 Iunie 1906.

Delegatul Comisariatului General:
Dr. C. Diaconovich.

Dar de Crăciun.

Cu numărul de azi (26) al »Foi Poporului« se încheie prima jumătate de an și începe a doua.

Rugăm pe abonați, cari nu au plătit abonamentul pe anul întreg, să binevoiască a și l înori în curând pe jumătatea II a anului.

Cetitorii cari vor fi abonați pe a doua jumătate a anului, vor primi la Crăciun un frumos »Dar de Crăciun«.

DIN LUME.

Din Rusia.

În Rusia rescoalele locale și omorurile politice continuă. Și ce e mai periculos, că la mișcările politice iau parte și soldații, regimamente întregi.

Între altele s'a resculat și batalionul prim al regimentului de gardă Preobrașenski, din apropierea Țarului. Faptul acesta a produs mare spaimă la curte. Batalionul împreună cu mai mulți oficeri a fost esilat în Siberia.

Duma își continuă ședințele. De curând s'a ocupat cu ștergerea pedepsei de moarte și cu legea de esilare. Ministerul Goremikim încă nu și-a dat abdicerea.

Din dietă.

— Adrese la mesagiul regal —

După mai mult timp — cât au ținut delegațiunile — dieta abia Marți, în 3 l. c. a avut o ședință cu desbateri. Obiectul cel mai însemnat a fost prezentarea adreselor, ca răspuns la vorbirea de tron, cu care M. Sa a deschis dieta, și desbaterea asupra lor. S'au prezentat două adrese: una a partidelor coaliționiste și a doua a partidului naționalităților.

Adresa partidelor unite sau a coaliției putem să zicem, că e cu puțină vlagă; repetă aproape tot ceea-ce a zis Maiestatea Sa. Trecând preste banalele expresii de »reconstruirea statului național maghiar,« care — se zice în adresă — e dorit și de Mai. Sa, apoi preste mult torăite »domnia legilor,« »direcția națională în învățământ« ș. a. adresa vorbește și despre votul universal, dar' cu rezerve, ca și toți cari au vorbit până acum despre acest lucru; promite că dieta va introduce reforma electorală, pe lângă păstrarea caracterului național al statului. Tot ceea-ce s'a zis până aci.

Adresa deputaților naționaliști precizează lămurit dorințele popoarelor nemaghiare și e scrisă în ton bărbătesc. Se accentuează în ea îndeosebi caracterul poliglot (cu mai multe popoare) al statului și se cer drepturi nu numai în general pen'ru toate popoarele, ci și drepturi naționale, ca popoarele nemaghiare să se poată dezvolta liber, alături cu poporul unguresc.

Adresa, făcută de deputații nostri, pe care vom da o în întregime în nrul viitor, a fost prezentată în dietă de către vrednicul deputat sârb, Dr. Polit, care a ținut cu acest prilej și o măduoasă vorbire.

Vorbirea lui Polit.

Polit a arătat, că acum în dietă numai deputații naționaliști alcătuiesc opoziția. Ungaria acum se chinue, din cauză, că nu 'și-a putut afla echilibrul existenței sale de stat. Ea numai așa va avea viitor, dacă se va acomoda democrației; azi în Europa e singurul stat oligarhic și aristocratic. Chestia de naționalitate e de mare însemnătate. În Europa nu toate statele sunt naționale. Baronul Bánffy în o vorbire a sa a asemănat Ungaria cu Franța. Asemănarea însă nu e potrivită. În Belgia sunt două popoare egale, Flamanzii și Vallonii. La noi naționalitățile nu sunt așa tractate.

Voci: Pentru-că aceia își iubesc patria. Deputatul Goldiș. Și noi ne-o iubim. (Contraziceri.)

Dr. Polit arată mai departe, că în țările culte se poartă oamenii cu pietate față de limba și sentimentele popoarelor de altă limbă. El crede, că chestia de naționalitate se poate rezolva la noi în cadrul vieții comitatense. Legea de naționalitate nu s'a executat nici când. Aceasta e o absurditate. La noi statul național voiesc să-l facă prin asimilare (contopire), dar' cu sîla, nu ca în alte state, prin cultură. Facă contopirea și Maghiarii pe calea aceasta, dacă pot.

Polit cere pentru limba popoarelor nemaghiare drept egal cu cel al limbii maghiare. Arată că în Europa toată presa și opinia publică dă drept naționalităților de aici. Zice apoi, că față de Austria Ungaria are lipsă de ținerea la olaltă a tuturor popoarelor ei, de aceea e în interesul Ungurilor, ca ei să caute buna înțelegere cu toate popoarele.

Polit în sfârșit apelează la Maghiarii pentru frățietate și buna înțelegere cu popoarele.

În ședința de Mercuri a dietei a vorbit din ai nostri dep. Vasile Goldiș, cerând executarea legii de naționalitate și astfel școale române, slovace, sârbe. Oratorul a fost des întrerupt.

Joi, în 5 l. c. a vorbit Slovaca Skiciac.

Cetitorule

lățește »Foaia Poporului« între
cunoștinții tăi!

Din Sălagiu.

— Serbările iubilare ale »Reuniunii femeilor române Sălegene.« —

Implinindu-se 25 de ani dela întemeierea Reuniunii femeilor române din Sălagiu, care între altele susține și o școală de fete în Șimleu, Marți în 26 Iunie c. s'a serbat în Șimleu iubileul de 25 de ani, cu frumoase serbări culturale. La serbări au luat parte o mulțime mare de oaspeți, unii din depărtări mari.

După serviciul d-zeesc s'a ținut ședința festivă iubilară, începându-se cu cântarea unui imn de cătră elevele școlii. Prezidenta reuniunii, dna Maria Cosma a rostit apoi o frumoasă și înălțătoare vorbire, aplaudată viu de cei de față. Au urmat apoi vorbirile de salutare din partea școlii de fete, a »Asociațiunii« din Sibiiu (vicarul Al. Barbolovici), a poporului rom. din Sălagiu (George Pop de Băsești) a clerului Sălagian etc, la cari toate a răspuns, rënd pe rënd, prezidenta.

După cetirea numărului de telegrame și adrese de felicitare, se aleg comisiunile pentru înscrierea de membrii și censurarea socotelilor și propunerilor și se ascultă raportul lor, apoi se face alegerea deregătorilor societății, în frunte cu dna Maria Cosma, ca prezidentă și dl Aug. Vicaș, secretar.

Cu aceste se încheie ședința. S'a dat apoi banchetul, cu mai multe și frumoase toaste, ear' seara a fost concert, cu un program bogat și în sfârșit bal.

Așa au decurs frumoasele serbări, date în onoarea Reuniunii, care de 25 de ani a răspândit neîntrerupt raze culturale între Românii sălăgeni.

Din prilejul iubileului a apărut istoricul Reuniunii, cu titlul: XXV ani din viața »Reuniunii femeilor rom. sălăgene« (1881—1906), scris de secretarul Augustin Vicaș. Este o broșură de 124 pagini, din care cunoaștem mersul Reuniunii an de an, cu documentele de lipsă, alăturate la sfârșit și împodobite cu mai multe ilustrații, precum: Școala din Șimleu, portretele prezidentelor, secretarilor etc.

TREBI BISERICESTI-ŞCOLARE.

Puține din scoalele noastre populare scot anuare scolare, în cari se se reoglindeze trecutul și starea de față a scoalelor. Din aceste puține anuare avem înaintea noastră două, despre cari voim să facem aci o scurtă dare de seamă.

Din Reșinari.

Cu sfârșitul anului școlar a ieșit cel dintâiu anuar al vechii noastre scoale din Reșinar. Pentru acest început laudă se cuvine directorului prov. *Moise Frățilă*, care a publicat Anuarul, cum și celorlalți factori școlari, cari au făcut posibilă apariția lui. El, afară de datele scolare de pe anul 1905/6, cuprinde date foarte prețioase privitoare la trecutul scoalei din Reșinar, adunate cu multă sîrguință și aranjate cu pricepere de dl Frățilă. Partea mai mare a Anuarului, cuprinzând: Istoricul scoalei, fundațiuni și învățătorii aplicați dela 1837 — este un prețios capitol din istoricul scoalei române în general.

Din istoricul scoalei aflăm, că în Rășinar a ființat școală — edificiu cu 3 odăi — deja în veacul al XVIII. la care funcționau unul sau doi »dascăli sătești«, apoi la 1833—7 s'a ridicat o nouă zidire și așa înainte, vedem cum școala aceasta se desvoltă treptat, din an în an, câștigându-și și întemeiându-și un bun nume. În anul școlar 1848/9 a fost învățător Ilarian (Bucur) Cioran, care cu datul de 1 August 1849 a scris în protocolul de clasificării următoarea notiță:

»Din cauza ocupării Sibiiului prin Generalul Insurgenților Bem în 11 Martie An. curent s'au întrerupt atât ordinea legală a Școalei, cât din această cauză nici examene publice nu s'au putut face«

În epoca lui Șaguna școala din Rășinar ia un frumos avânt, ocrotită de marele arhiepiscop, devine școală capitală cu mai mulți învățători, cum e și azi.

E interesant capitlul din urmă al istoricului, despre: »Influența scoalei acesteia asupra locuitorilor comunei,« în care se arată, cum în aceasta școală și au pus temelul la învățătura de carte mulți bărbați vrednici ai poporului nostru, pe cari îi aflăm înșirați cu numele.

Școala are două fundații pentru ajutoare și stipendii.

Din lista învățătorilor se vede, că dela 1837 până acum au servit 85 de învățători și 4 învățătoare pentru lucrul de mână. Între învățători a fost Visarion Roman (anul 1855/6—1856/7), întemeietorul și primul director al »Albinei«, apoi Dr. D. P. Barcianu, prof. sem. (a. 1868—70), Iosif Goga, fost paroh în Rășinar etc.

Din datele școlare pe 1905/6 remarcăm, că la școală au funcționat 7 învățători. Numărul școlarilor a fost de 393 și la școala de repetiție 34. Școala are o bibliotecă de 922 opuri în 1281 de volume și diferite recvizite și aparate.

Din Hunedoara.

Din Hunedoara am primit: Anuarul II. al scoalei rom. elementare gr.-or. din Hunedoara pe anul școl. 1905—6 publicat de corpul didactic. Cuprinde două schițe scurte, dar bine lucrate.

Una e la începutul anuarului: »Insemnătate scoalei de repetiție-economică,« de inv. Andreiu Ludu, a doua la sfârșit: »Importanța lucrului de mână femeiesc pentru poporul român,« de învățătoarea Maria Mosora.

Scoala a avut 80 de elevi. Personalul didactic s'a compus din directorul protopop, un învățător și o învățătoare.

Scoala din Hunedoara e școală cu două puteri didactice și ca exemplu bun de imitat, remarcăm faptul, că ea e susținută de cele două bănci românești din Hunedoara (»Agricola« și »Corvineana«). Conducătorii acestor bănci și fruntașii români din Hunedoara, cari au pus la cale acest lucru, în-deosebi fruntașii din generația mai tineră, dnii Vasile C. Osădă și Nicolaie Macrea, cunoscuți ca activi pe toate terenele vieții noastre publice, sunt vrednici de toată lauda.

Pentru ajutorarea elevilor asemenea se poartă grije, drept dovadă e următorul aviz între datele scolare, cu privire la înscrierea băiaților pe anul viitor școlar: »Taxă de primire nu se plătește, cărți de școală se dau gratuit, iar elevii săraci, dar cu purtare bună și diligență, ca și în anul acesta școlar, la Crăciun vor fi împărțâșiți cu vestminte trebuincioase.«

Fericită școală!....

Din tractul gr.-or. al Branului.

În earna anului curent a patra zi de Crăciun a fost convocată conferința preoțească a acestui tract, la care au și alergat preoții pentru a lua parte la desbaterile și punctele ce erau statorite în program.

Din parte-mi aflu de nepotrivit acel timp pentru ținerea conferinței preoțești și aceasta din mai multe cauze. În locul prim, se știe că preoții sunt tare ocupați în sărbătorile Crăciunului cu serviciul dumnezeesc, apoi tocmai pe atunci e timpul a regula afacerile financiare bisericesti, ear' în fine este știut, că comunicația este cu mult mai anevoioasă, ca și cum ar fi de pildă primăvara, sau toamna.

În conferința ținută în ziua susamintită și-au și ridicat vocea vre-o 12 preoți din acest tract, exprimânduși nemulțămirea pentru ținerea ei în acel timp.

Tot în sarcina oficiului protopopesce cade și ficsarea terminului examenelor publice finale sătești. Să luăm numai cazul dela Ghimbav, unde învățătorul Dumitru Marcu — om conștiințos de chemarea sa — a fost înștiințat numai în aceeași zi despre ținerea examenului, cu vre-o 3 oare înainte de sosirea d-lui protopop. Dar examenul nu s'a putut ține fiind tocmai o zi în care nu era prelegere. Examenele publice trebuie — după a mea părere — să fie fixate din bună vreme pentru a se putea face pregătirile de lipsă, fiind ele niște sărbători școlare, și invitând la ele cât mai mulți parochieni pentru a se îndulci din fructele binecuvântate ale învățaturii.

Spiculatorul.

Insemnătatea premiilor.

Ca învățător în centrul Mediaș, am avut prilejul să constat cu bucurie în cinci comune, că examenele dela finea acestui an școlar în ceea-ce privește instrucția au făcut progrese vizibile. Asistând la aceste examene: în Mojna unde a funcționat dl R. Poșa,

în Blăjel dl G. Porime, în Velț dl Nic. Pleșa, în Basna dl L. Moldovan și în Proștea-Mare a funcționat d-șoara I. Coșciuc, am rămas adesea surprins de răspunsurile precise ale micilor copilași. Am constatat cu plăcere, că învățarea pe din afară, după litera cărții, începe a dispărea și domni învățători în special cei tineri, își dau mari silințe de a desrădăcina acest obicei atât de vătămător pentru inteligența copiilor.

Studiul științelor naturale atât de înlăturat până acum, a căpătat acelaș rang ca și matematica și limba română.

Am observat cu multă bucurie, că actualmintे copii din școalele populare prin silințele domnilor învățători își dau seamă în chip lămurit de lucrurile și ființele cu care vin în contact zilnic și-și esplică într'un chip simplu, dar științific, toate fenomenele naturale, care au o mare înrîurire asupra imaginațiunei lor și-i împing, fără predarea acestor noțiuni științifice, la închipuiri ciudate și la supranatural.

Schimbarea aceasta în bine, va avea o foarte mare influență asupra generațiilor viitoare, căci căpătând noțiuni esacte și adevărate despre toate lucrurile cu cari vin în atingere, vor putea pe de o parte, în viața de toate zilele, a trage foloase din aceste cunoștinți, iar' pe de altă parte emancipându-și spiritele de tot felul de prejudeții, vor putea mai ușor a străbate calea cea plină de greutatea a vieții.

Enorma muncă pusă deci de învățători a fost răsplătită prin succese strălucite ale elevilor, dar' numai prin aceste succese, căci dacă am pus întrebarea unuia dintre aceștia: »Nu-i păcat de atâta muncă pe lângă o așa mică recompensă?« Răspunsul a fost: »Recompensa noastră sunteți domniavoastră, cari ne aprețiați și ne stimați, fiindcă înțelegeți, că lucrăm spre binele generațiilor viitoare și în folosul concetățenilor noștri. Nu numai, că nu ne descurajem, dar' vom lărgi sfera activității noastre. Nu venăm din aceasta câștiguri, ci voim să fim folositori societății în care trăim și vom fi prea mulțămiți, când concetățenii noștri, vîzînd, că munca noastră e folositoare ne vor plăti această muncă. Mai mult nu cerem«.

*

Acestea am aflat de bine a-le enara până a nu intra în materia subiectului ce se cuprinde în titlul din fruntea acestor șiruri. Voiu vorbi deci acum de festivitatea și însemnătatea ce se dădea și se dă încă premiilor.

Câtă vreme se credea, că sîrguința inteligența și tot ceea-ce face un bun școlar atîrnă numai dela voința acestuia, metoda recompenselor și mai ales premiile, era logic să joace un rol foarte mare în educație. Astăzi însă psihologia eperimentală a dovedit, că alte cauze deosebite de voința școlarului, hotărăsc locul lui de onoare, și că educația trebuie așa fel condusă în cât recompensa cea mai bună să fie mulțămirea ce aduce orice nouă cunoștință. Spiritul copilului și al elevului e întotdeauna lacom de cunoștinți noi, dacă îi sunt înfăptuite sub o formă potrivită.

Isidor Dopp.

(Va urma.)

Roadele însoțirilor în străinătate.

(Urmare și fine.)

Văzând rezultatele cele frumoase, la cari s'au ajuns prin academiile populare, președintele societății de conzum Unio Jørgensen, au pus la cale înființarea cursurilor pentru studierea însoțirilor, cari în Dania au ajuns niște rezultate foarte îmbucurătoare.

Materialul de învățământ este ales nu numai din cercul însoțirilor de tot felul, apoi cunoașterea acestora, purtarea comptabilității (scotelilor) și a prețului mărfurilor, dar' chiar și cu privire la înrîurinta acelor asupra moralității cetățenilor, apoi cu privire la viața familiară și de însoțire a acelor se pune un preț deosebit. Acestor cursuri și academiilor populare este a se ascrie aceea isbândă de necrezut, că acolo toți cetățenii se privesc ca o mare familie, membrii căreia trebuie să lucreze fiecare pentru înaintarea și înflorirea marelui familii, adică a patriei comune.

Germanii, cari stau pe o treaptă de înaltă a culturai, în privința aceasta încă nu se pot lăuda, deoarece ei încă se luptă tot cu greutățile începutului. Ce e drept, că la academiile lor de știință din Bonna, Vürtenberga, Berlin, Darmstadt, Breslau, Halle și Jena sa mai propune câte ceva și despre științele economice și ale însoțirilor, ba pe unele locuri au început a se înființa și anumite cursuri de câte 5—6 săptămâni pentru lățirea cunoștințelor practice pentru cetățeni, totuși până acum ei n'au putut ajunge isbânda Danezilor.

În Austria încă se țin de un timp încoace anumite cursuri pentru lățirea cunoștințelor practice între cetățeni. Dar' lucrarea aceasta s'a restrins, până acum mai de curând au început a cunoaște și acolo, că trebuie să se pună un preț deosebit și pe studierea însoțirilor și înrîurinta morală, ce au acestea asupra cetățenilor de tot felul.

În orașul Bern din Helveția se țin acum de 10 ani încoace prelegeri regulate despre însoțirile de tot felul, până

și în straturile cele mai de jos ale poporului.

În Litvania, care este o parte constitutivă a Rusiei, pe lângă prelegeri și cursurile aranjate pentru popor, se mai trimit și anumiți învățători ambulanti (călători), cari apoi prin prelegerile lor ținute în tot satul, lătesc ideile însoțirilor de tot felul, până și în straturile cele mai de jos ale poporului.

După-cum am zis și mai sus, până acum s'a pus un preț deosebit, nu numai pe chivernisirea (administrarea) capitalelor depuse pentru înființarea băncilor și a însoțirilor de tot felul, ci și pe împărțirea câștigurilor între membrii acelor. Pe viitor însă va trebui să facem și noi tot mai mult pentru partea a doua a însoțirilor, adică pentru partea morală. Va trebui deci, ca băncile și însoțirile noastre se mai voteze anumite procente și pentru bibliotecile populare, apoi pentru anumite cursuri de adulți, pentru prelegeri populare ș. a., deoarece partea cea mai mare a publicului, care are afaceri cu acele, până astăzi încă nu e în curat cu scopul, ce 'l urmăresc ele în mijlocul lui.

Ioan Georgescu.

Înaintarea economică a comunei Seliște.

(Urmare și fine.)

Cum la toate întreprinderile banii vorbesc la început, așa a fost și la întemeierea însoțirii pentru valorizarea laptelui, despre care am vorbit în nrul trecut. Dar' Cassa de păstrare, pune la dispoziție 5000 cor., instalațiunea de mănăst cu putere de mână să comandă și începutul să facă în fabrică în luna Aprilie a. c. luând dl primpretor pe rizicul său toată conducerea și administrarea în mână pe un timp de 5—6 săptămâni.

Întreprinderea are pentru scopul ei un local anume construit. Constă din 4 odăi, fiecare cu chemarea ei. În una se primește laptele și se smântânește, în alta se lucră untul, în alta se lucră laptele smântănit făcându-se din el caș, brânză sau lapte acru, iar' o odaie servește de birou.

Conducera tehnică o are un conducătorul și 3—4 lucrători. În fiecare zi însă câte un membru al direcțiunei, al conziliului de sudraveghiere fac pe comisiarii de zi în localul însoțirii, notând în coala de zi litrele de laptele adus și făcând probe despre bunătatea laptelui. Aci primpretorul, aci protopopul, notarii, învățătorii, funcționarii de bancă și alți inteligenți pe schimbate fac acest serviciu — de sine înțeles din dragă voie și gratuit, — și în tot cazul numai spre laudă le poate fi aceasta, iar' încrederea publicului sigur crește, văzând pe fruntașii satului dând mână de ajutor la un lucru frumos.

Laptele se primește cu 10 bani de litră. Pe timp de vară fiecare cine aduce lapte capătă înapoi pentru preț redus ca lapte smântănit jumătate din laptele dus. Acesta a fost un lucru cu multă greutate de pus la cale. S'au convins însă toți că și laptele smântănit e destul de bun pentru trebuințe caznice. Însoțirea deocamdată nu 'l poate valoriza ca caș, brânză etc. deoarece n'are încă piață pentru aceasta marfă.

Untul fabricat are calitate foarte superioară. S'a câștigat foarte repede piața Sibiului și chiar' din Pesta a fost foarte lăudat. Nu se poate produce deocamdată atâta cât se recere pentru trebuințele înșinate. Superioritatea untului se explică prin împrejurarea că nutrețurile noastre de luncă și dealuri dau nutremânt de neîntrecut, care produce un lapte, din care se scoate un unt de tot gustul, toată aroma și frumseța (cloarea) recerută. Untul în fabrică se pachetează în bucățele de $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{2}$ kgr. și pe bucată din formă rămâne în unt imprimat numele »Seliște«, iar' pe margini e garnisit cu flori tot din unt imprimate. Se prezintă și pachetează foarte cu gust (Din Blaș, se mi-se scuze că o spun, am auzit, că s'ar fi pretins să li-se trimită unt fără firma »Seliște«. Ce ironie!)

La zi se primește până la 1000 litre de lapte numai din Săliste. Aceasta numai pentru sezonul cald de vară, pe timpul mai rece însă se primește și din comunele vecine, așa că e dat posibilul de a ajunge la 2000 litre pe zi.

VESELIA.

Folclor glumeș a »Foii Poporului«. —

Deputăție jidovească.

Fost-a fost, nu prea de mult —
Dar' c'a fost lumea vorbește
Și-ori-cât a-i numi-o glumă,
Lumea astfel o numește!...
Fost-a chiar pe la alegeri,
Alegeri de deputați,
Unde voinicoși luptat-au
Perciunații candidați!
Și cu mic, cu mare'n gloată
Printre-ai noștri străbăteau;
Căci mult li-erău dragi Români,
Și Români dragi 'i-aveau —
Când cu țuică, vorbe goale
Și miros de papricăș
Li duceau ca și pe vite
La votare în oraș.
Vorbeau unii că ntr'un sat
Șușteri mulți, cociși, pielari,

Ba și negustori de capre
Se prezentau ca domni mari,
Și spuneau că'n țara întreagă
Nu-i ca Halász, om cu minte,
De-i ziceau odată »Fișer«
Il chiea »Pescariu« înainte.

În alt sat a sosit apoi
Halász, cel mult lăudat
Și notariului în crîsmă
Un »Serus« confuz i-a dat!
A urcat apoi tribuna
Și lunei a cuvântat:
»Fratyele rumun iubite
»Și voi tot chit sint în sat!«

»Vint la voi se faci dreptatye
În țeara nost unguresc
Che io inche sint rumune
Pescariule me numesc!
Zicem, che la voi fi bine,
Dache pi unguri drăgiți
Și cu iel treiți ca prietin
Și ca tratyele treiți!

»Che io spui la voi, che neamțu
Nu face la voi dreptatye
Și io, spui la voi acuma,
Che iel, zoi!... nice nu poatye
Che noi vrem independent
Dela neamț țeara se fi,
Și cu ungurele prietin!...
Toatye fratyete, se ști!...

»Și io, vrei draghe rumune,
La voi se fi deputatye
Și io, spui pe-al meu onoare,
Che face la voi dreptatye
Che amu nu mai fi proaste,
Se face la neamțu sluge,
Che amu se ști rumune
De tot neamțule se fuge!

»Fratyele!... amu io merge...
Che în alte sat grebește,
Dare mune la oraș
Cu bine se ne'ntâlnește!...
Și-apoi în gloată cu toți
Perciunații au plecat,

În săptămânile de probă, până în 1 Iunie s'au prelucrat peste 30000 litră de lapte și s'au plătit peste 3000 cor. în bani gata. Erau femei, cari până la 30 cor., au încasat pentru lapte adus în o lună. Apoi nu e acesta un mare bine pentru poporațiune? Pentru țăran a avea 20—30 cor., la lună e un venit cât de mare. Un bine e acesta, pe care numai cel ce-l are îl poate prețui. Iar' binele nu stă și nu va sta numai în aceea, că s'or împărți bani la popor, ci poporul însuși văzând binele ce i-să face, va pune mai mult preț pe economia de vite, le va îngriji și va spori numărul lor, ceea ce numai în interesul înaintării sale este.

În ziua de Rusalii anul c. Insoțirea, după ce s'a convins de frumosul avânt ce-l poate lua, s'a și constituit. A ținut adunare generală și a ales direcțiunea și conziliul de supraveghiere în mod definitiv. În urmarea acestora s'a și cerut înregistrarea firmei sub numele »Insoțire pentru valorizarea laptelui în Seliște«. În adunarea generală de constituire s'au votat și statutele Insoțirii. În statute s'a primit un punct în înțelesul căruia laptele numai dela membrii se primește. Prin aceasta Insoțirea va fi scutită de dare, dar' s'a urmărit un alt scop îndeosebi. Membrii au subscris acții de câte 40 cor. După acție se dă 5% dividendă. Scopul fiecărui membru trebuie să fie și acela de a căpăta dividendă mai mare, iar' aceasta mai ales atunci se va putea, când membrii totdeauna vor aduce lapte curat. Fiind laptele de tot curat, din el se produce mai mult unt, caș etc, acestea se valorează pentru mai mult, mai mare va fi deci și dividendă. Cine aduce lapte fals deci și pe sine se înșală. Un punct potrivit e deci acesta în statute.

De interes general e apoi dispoziția, că 25% din câștigul curat se împart pentru premii economice, iar' interesele capitalului de rezervă se dau an de an epitropiei protopresbiterale a tractului ort. român din Seliște pentru crearea unui fond cultural-filantropic.

Sunt frumoase aceste dispoziții statutare și după împrejurările locale și

Și în urmă-le Români

— Ce vor? ei s'au întrebat.

Notariul atunci le-a zis:

— Să-l alegeți deputat!

»Ba un ștreang!« — lumea-i răspunde

»Ba un ștreang!« — ei au strigat.

... De-aste vorbe fript notariu

Cătră cas' s'a cam mai dus...

Întrebându-se în gându-i:

— Oare-i va mai da »Serus«...

Aurel Delascurta.

Măruntișuri.

Zaraful și țăranul.

Un țăran trecea odată pe o uliță din oraș. Printre multe prăvălii pline cu mărfuri, văzu și pe a unui zaraf (schimbător de bani) în care nu era decât un om și o mescioară, pe care se afla hârtie și cerneală.

Întră de curiozitate înăuntru și întrebă pe zaraf ce are de vînzare:

»Capete de măgari« răspunde zaraful.

Fără îndoială — răspunde țăranul, —

»trebuie să aveți o mare vînzare pentru-că nu v'a rămas decât al d-voastră nevîndut.

după pornirea luată e foarte sigur, că aceste dispoziții toate se vor împlini de așa, că mulți vor beneficia de ele și vor binecuvînta gândul și inima bună e aceluia, care a intrupat aceasta mult promițătoare Insoțire.

Poporațiunea comunei Seliște și a comunelor învecinate din aceasta Insoțire își va simți pe viitor binele cuvenit. Un product însemnat al economiei sale de vite nu se mai pierde zi de zi, lună de lună, an de an, ci se valorizează în mod de tot rentabil. Un isvor nou de venit se asigură poporațiunei, un isvor neașteptat și mult prețuit. Bani câștigați servesc trebuințele caznice, ce poate cu greu aveau acoperire, dau ajutor la nutrirea mai bună a vitelor, la sporirea numărului lor și apoi sigur la cultivarea fânățelor, iar' toate acestea, cine ar zice că nu arată o înaintare în starea economică a unei poporațiuni, a unei comune?

Și acum se revin asupra urzitoriului Insoțirii noastre. Acesta cum am amintit e dl primpretor Petru Drăgits. De 10 ani și ceva e dânsul în aceasta comună. Munca lui cinstită și fără preget a adus mult bine acestei comune și întregului cerc. Azi iarnă și-a aranjat iubileul muncii sale. Nici de atunci nu a pregetat a se ocupa mai departe de interesele obștei cercului său. Amintesc din lucrările mai mari, — dela iubileu încoace — cum în sinodul protopresbiteral a câștigat teren pentru înființarea unui azil de bătrâni în Seliște, în care scop și dânsul a făcut donațiune. — Apoi prin înființarea Insoțirii pentru valorizarea laptelui a ieșit iarăși la iveală interesul cel mare, ce-i zace la inimă întru ajutorarea și înaintarea locuitorilor din Seliște și cerc. Numai cu mintea-i luminată, cu inima-i caldă, cu putere de voință extraordinară și cu muncă desinteresată a putut pune la cale în-deosebi Insoțirea (lăptăria) ce așa mult promite, iar' mulțămirea ca răsplată deja de pe acum i se exprimă, când știm că și aceia, cari n'aveau încredere în toată acțiunea începută în deosebi pentru aceasta Insoțire pentru valorizarea laptelui, exprimă și doresc: pentru binele Seliștei și al cercului trăiască domnel primpretor Petru Drăgits.

Oct. Sglimbea.

Importanța cântării în școala poporală

— cu deosebită considerare la poporul nostru. —

Lucrare citită în conferența învățătoarească din Sebeșul-mare în anul 1904 de Petru Bura, învă.

(Urmare.)

Pe lângă ramurile de știință ca putere cultivătoare în școală în țările culte s'a luat în combinație și cântarea. De aceea la popoarele culte de azi cântarea ocupă locul de frunte și care au ajuns la o treaptă înaltă. Cântarea (muzica) e aceea care 'l captivează pe om și îi înalță inima spre sfere mai înalte. Și pe soldat cântarea e care în luptă îl face leu. Cântarea e în urmă aceea care înveselește inima omului și îl pre-dispune spre fapte bune și mărețe. Și precum după numărul celor ce știu scrie și ceti se poate constata gradul de cultură a unui popor, tot asemenea se poate constata și după cântări civilizațiunea lui.

Popoarele cele culte înaintate în știință au o musică și cântări desvoltate. Aceste neamuri civilisate, deodată cu vastele obiecte a dat loc de frunte în școală și cântării, observându-se imperioasa necesitate și importanță a ei. Cântarea dealtcum se recere și de sine ca un ce de lipsă, ca un fel de distracție plăcută, care după muncă zilnică și încordată de tot soiul îi cade bine omului.

Cântarea s'a recunoscut ca un factor important în școală și din cauza aceea, că nobilitează inima băieților. Și în adevăr popoarele culte de azi știu să aprecieze cântarea după meritul ei, punându-o între obiectele de frunte și ca indispensabilă de lipsă. De sine înțeles că acestea neamuri înaintate pe toate terenele de aceea au apreciat cântarea și au pus un așa mare pond pe ea, pentru-că au presimțit efectul cel bun ce va produce și prin această foloasele cele mari ce le vor dobândi. Prin ea în parte au câștigat oamenii, copii pentru școală și s'au însușit spre săvîrșirea atâtor fapte nobile și mărețe, cari au înălțat vaza, prestigiul și avîntul în cultură a neamului lor.

Ba ei merg și mai departe și zic că este și igienic fiindcă desvolaltă plămânile, avînd influință binefăcătoare asupra întregii desvoltări fizice a copiilor, ținînd cont mai cu seamă și de aceea, că rolul școalei este a desvolta în armonie partea intelectuală și corporală, pentru-că un spirit sănătos în un corp sănătos este în deplina lui libertate. Și apoi asupra desvoltării intelectuale are o influință binefăcătoare, aceasta e de netăgăduit.

Amintind aci încâtva despre importanța cea mare ce i-a atribuit și cei atribue în present străinii și avîntul cel mare ce a luat cântările la ei, se trecem acum la obiect dîndu ne seama încât am apreciat noi, adică poporul român cântarea până în present și ce desvoltare a luat ea până acum, obiecționînd apoi la importanța ei în școalele noastre populare cu deosebită considerare la poporul nostru.

Poporul nostru până în veacul trecut a fost asuprit, subjugat, lipsit de școale, unde putea mai bine să-și lumineze mintea și prin aceasta să-și asigure un traiu mai bun și o viață mai tichnită, a sosit apoi în urmă și timpul renașterii pentru el, când poate resufla mai ușor, le este dată voia de a-și înființa școli, punînd prin aceasta puțină bază rezidirei neamului. Și de atunci am înaintat puțin, mulțămită lui Dumnezeu, care ne-a dat să se nască oameni înțelepți cu iubire de neam, biserică și limbă în timpuri de grea încercare.

Dar' cu toate eforturile noastre o bunicică parte din poporul nostru nu simte necesitatea cea mare a școalei zicînd: »cum a trăit tata și mama și eu pot trăi«, nu e în stare să înțeleagă importanța ei, ci este înstrăinat cu totul de școală. Dar' ni-se va răspunde, că e trebuință arzătoare de a se câștiga să iubească și el așezămintele noastre culturale. Și oare pe ce cale și cu ce mijloace am putea noi al atrage cătră ele? Răspunsul nu va fi altul decât-că,

tot prin școală, adică prin aceea, că ea se fie într-adevăr școala și se-și cunoască menirea, nu se fie numai un loc de adunătură de copii fără de nici un scop. Școala și biserica noastră, se fie așezeminte sfinte asupra cărora privirile noastre se fie îndreptate ca asupra unora mântuitoare ale poporului nostru.

(Va urma).

„Dreptatea“.

Aceasta numire o poartă o reuniune de păstrare și credit ca însoțire în Feneșul săsesc 1. Cluj, înființată zilele trecute.

Deși foarte aproape de Cluj aceasta comună, oameni luminați la suflet totuși și-au înființat o însoțire, ca așa avutul lor să fie în mâinile lor și să se ajutore ei pe ei, necerând dela străini.

De mult era lipsă de aceasta în Feneșul săsesc și Românii încă înainte de înființarea »Hitelszövetkezetului« ce esista deja — și-au fost pus de gând să facă ei o bancă românească, dar neavând conducător pe gândul lor, nu li-sa putut împlini dorința.

Invățătorul Ioachim Pop, binecunoscutul »Chimu cetitorilor« »Foaiei Poporului« luând știre de dorința oamenilor, le sări în ajutor și așa luându-i sub aripile sale, azi îi vedem încheați în societate.

Azi cine trece prin Feneșul săsesc ce-țește cu mândrie cuvintele: »Dreptatea« reuniune de păstrare și credit ca însoțire, — scrise pe o tablă mare atârnată pe casa frumoasă a unu-i țeran, care precum auzim de bucurie că vede înființată banca românească, a dat în cinste o chilie pe sama »Dreptății«.

În însoțire după-cum mi-e cunoscut, sunt numai țărani, oameni dornici de înaintare, în fruntea cărora se află dl Ioachim Pop, căruia este de a i-se aduce laudă pentru acest paș făcut în viață.

Precum se aude »Dreptatea« va sta în legătură cu »Economul« din Cluj, una dintre celea mai mari bănci ale noastre și va da pentru depuneri 6%, cări ea nu râvnește la camete mari, ci la ajutorarea oamenilor. Scopul »Dreptății« e a da bani cu camete mici, a păstra banii depuși, ear' din puținelul venit a ajutama biserica și școala de acolo.

Deci cine are bani de depus se poate întoarce cu toată încrederea către binevenita »Dreptate« depunânduși-i acolo, ca și în modul acesta se poată înainta spre bucuria noastră a tuturor.

O rugare avem însă către dl Ioachim Pop: în interesul tuturor să binevoiască, ca scriitor popular și colaborator la »Foaia Poporului«, să ne dea în »Foaia Poporului« toate îndrumările de lipsă pentru înființarea astor fel de însoțiri, ca așa cetitorii »Foaiei Pop.« văzând drumul, să pășească pe el fără greș, cu pași siguri, ajungând la ținta »Dreptății«.)
Făcând dânsul acest bine suntem siguri, că va dobândi nu zeci, ci sute de imitatori.

Trăiască »Dreptatea« și întemeietorii ei!
D. C.

Știri econ., comerc., jurid., Industr.

Insoțirea de lăptărit din Lechința — după cum scrie »Rev. Bistr.« — face isprăvi bune. Plătește lunar membrilor care dau 4 l. lapte pe zi 14 cor. 88 bani, celor cu 10 l. la zi 37 cor. 20 b. și celor cu 20 l. la zi 74 cor. 40 b., deodată la capătul lunii. Pe

*) Publicăm cu bucurie astfel de învățături pentru popor. (Red.)

zi prelucra câte 1200 l. de lapte și nu e în stare să producă atâta unt și brânză câtă i-se cere.

Nouă bancă românească. În Sanislău (com. Sătmăr) se înființează o bancă românească cu numele Arina, și cu capital de 100,000 cor. În fruntea acționarilor este Coriolan Ardelean, archidiaconul Careiilor. Acțiunile sunt de câte 100 cor. una.

Sortarea armăsarilor erariali. Armăsarii de la stațiunile statului de armăsari vor fi sortați sau aleși în zilele următoare: În 18 Iulie în Dej, în 20 în Sepși S. Georgiu, în 21 în Homorod, în 30 Iulie în Bichiș-Ciaba, în 6 August în Vêrșet și 22-24 August în Făgăraș. Armăsarii sortați, dar încă în putere, se vând în aceleași zile în locurile amintite.

Vânzarea pădurilor săsești. Am amintit la timpul său, că vânzarea părului pădurilor celor 7 județe săsești, făcută unei firme din Budapesta, n'a fost aprobată de fostul minister ungar. Acum, după cum scrie »Budap. Lev.« ministrul de agricultură Darányi ar fi înclinat a-și da învoirea pentru vânzarea unei părți a acestor păduri. În privința aceasta decurg acum tratările.

FELURIMI.

Băisagurile. În parlamentul englez s'a prezentat o interesantă statistică despre băisagurile din lumea întreagă. Aceasta statistică ne arată, că pe întreg rotogolul pământului în băi sau mine lucră cam 5 milioane de oameni. Din aceștia mai mult de două milioane lucră în băile de cărbuni. Cărbuni se scot pe an 886 milioane de tone, în preț de aproape 7 miliarde cor. Producția aurului este pe an în valoare de aproape 2½ miliarde cor.

Dare de seamă și mulțumită publică.

Din Nucet.

Basați și noi pe cuvintele sfetei scripturi: »Bate-ți și vi se va deschide«, »Cereți și vi se va da« — am bătut și noi la inima și simțul creștinesc al consătenilor nostri din Nucet, emigrați în America, rugându-i prin un apel a întreprinde o colectă pe sama bisericeii noastre, mult amenințată de soarte.

Glasul nostru nu a fost glasul celuiia ce strigă în pustie, căci la câte-va luni ne-am trezit cu frumoasa sumă de 600 cor., trimisă la adresa subscrisului — pe sama sfetei noastre bisericeii — de consăteanul nostru Nicolae Rociu, carele împreună cu Ioan și Nicolae Cosma și P. Gruian, toți de aici n'au cruțat nici timp nici osteneală numai să ducă la bun sfârșit lucrul, pentru care i-am rugat.

Contribuenți la colecta aceasta au fost următorii: Nicolae Popa 3 d., Zaharie Popa 1 d., Nicolae Burja 2 d. 50 c., Ioan Burja 2 d., Ioan Mircea 1 d., Ioan Sandru 2 dol., Ioan Popa 2 d. 50 c., Toma Pristav 1 dol. 50 c., Iordan Pristav 2 d. 50 c., Nicolae Costandin 3 d., Irimie Boborodea 2 d., Tudur Bogdan 3 d., Ioan Voica 2 d., Nicolae Cosma 1 d., Nicolae Rociu (54) 1 d. 50 c., Naftaila Steva 2 d., Ioan N. Din 1 d., Toma Demian 2 d., Petru Gruian 2 d., Nicolae M. Burja Nicolae Boborodea și Ioan I. Din câte 1 d., Ioan Cosma 5 d., Iordan Cosma 1 d., Ioan

Maier 3 d., Iosif Rociu 1 d. 50 c., George Rociu 1 d. 50., Nicolae Rociu (89) 5 d. 40 c., Iosif Oana 1 d., Naftailă Burja 50 c., Naftailă Mircea 1 d. toți din Nucet; N. Ticușan 50 c., N. Mitru 15 c., N. Varga 25 c., P. Căndea 20 c., A. Avram 10 c., M. Muntean 25 c., N. Avram 10 c. toți din Verd; N. Pisoiu 50 c., I. Toader, I. Marta și S. Pastiu câte 25 c., N. Ursu și I. Ursu câte 15 c., G. Savu 50 c. toți din Pianul-de-jos; S. Filip, I. Balu, S. Magda, I. Miclea și A. Negruțiu câte 25 c., G. Telea, I. Visalon și T. Bunea câte 20 c. toți din Noul-Român; G. Milea 25 cenți, E. Milea 10 c. din Veștem; Ioan Avram 25 c. din Vêrd; Z. Căbașiu 10 c. din Curci; T. Ibașălean 10 c. din Brateiu; G. Cloșia 15 c. din Veștem; P. Negrea și Is. Moga câte 10 c. din Dealu; I. Prie 10 c. din Mohu; A. Slavu 25 c. din Bradu; N. Bădilă și B. Băncilă câte 25 c. din Rășinar; A. Tecău 25 c., I. Refta 15 c. din Sasebeș; T. Comșa 25 c. din Găinariu; N. Gergel și D. Palogea câte 15 c., din Cincul-mare; N. Bunea 15 c. din Chirpăr; M. Gergel 25 c. din Toarela; I. Nașcu 25 c., N. Stevarej 10 c. din Veseud; I. Șteflea 25 c. din Vorumloc; M. Bogdan, D. Bogdan, O. Pavel, G. Miclăușiu, P. Boieriu, G. Grama, V. Dobrin, V. Măgurean și F. Bêrsan câte 25 c., N. Pavel 10 c. toți din Arpașul-inferior; I. Baboșiu 25 c., A. Celement 10 c. din Archita; I. Țețu 25 c., I. Drăghiciu 15 c. din Săsciori; St. Roșca 25 c. din Reci; G. Bucurenciu, D. Vârja, N. Budacu și I. Greavu câte 25 c. din Oprea-Cârțișoara; T. Albean 10 c. din Porumbac; G. Vladomir, I. Bucșa și Z. Căcărez câte 25 c., N. Bastea 20 c., T. Căcărez 10 c., N. Nicula 50 c. toți din Sărata; I. Morariu, A. Halmagh și I. Buzulenciu câte 25 c. din Arpașul de sus; F. Roșca 25 c. din Streja Cârțișoara; T. Coman 20 c. din Mediaș; St. Penculescu 20 c. din București; G. Ghișescu 25 c. din Poiana-Sibiului; I. Vintilă 15 c., Calvaser; I. Fanor 15 c. Lazu; I. Sisa, 10 c. din Paloș G. Bârsan 15 c., Ucea de sus, N. Plașca, I. Coman și I. Dobrota 50 c., I. Stanciu, P. Dobrota, P. Irimie și I. Macriș toți din Cornățel, I. Gheaja, I. Hudea, I. Dâlbea, N. Soneriu, N. Crișan, N. Bendorțean, I. Moldovan și G. Tilicla fie care câte 25 c., N. Gheaja 50 c., I. Gherman 25 c., G. Gherman 50 c., I. Brândușe, Z. Brândușe, N. Telu și Z. Brândușe, T. Goga fiecare câte 25 c., G. Capătă 1 dol., P. Gheaja 20 c., I. Hudea 20 c., Gl. Michișiu 25 c., I. Mosora 50 c., I. Belu 25 c., N. Mosora 25 c. toți din Danăș. I. Ganea. E. Ganea și N. Chidu câte 25 c., G. Carabulea 50 c., M. Carabulea 50 c., I. G. Carabulea 25 c., E. G. Carabulea 25 c., toți din Sibiu. G. Leuca 25 c., din Năsăud, Z. Stanciu 2 dol. din Draos, M. Granciu 25 c., St. Colnic 10 c., M. Ursu 40 c., G. Tomuța 10 c., A. Petruț 10 c., S. Vințian 25 c., G. Mogoșiu 25 c., M. Voioșiu 10 c., I. Padean 15 c., I. Suci 10, M. Precup 10, S. Dolgai 15 c., Z. Crăstea 25 c., M. Vulcu 50 c., toți din Pianul de sus. G. Danciu 50 c., G. Borcoman, V. Borcoman, P. Stoica, N. Homorozan și I. Neagu, toți din Cohalm. P. Ursu, I. Moșora, I. Hopner, St. Fleșariu, G. Păra și I. Manta, câte 25 c. toți din Sighișoara. I. Cadison 25 c., M. Cohen 75 c., din Indiana Harbor. S. Oprișor, L. Balteșiu, M. Stoica și I. Carabulea, câte 25 c. din Ocna Sibiului. I. Moldovan 50 c., G. Moldovan 50 c., I. Cergizan 1 dol., din Bărnadiă. S. Popa, 50 c., I. Danciu 50 c. din Somâștelnicu. M. Barbu 50 c. din Galațiu. M. Cârnașiu 45 c., S. Breazu 50 c. din Mihalțiu. N. Miția 50 c., din Sibot. St. Costandin 25 c., F. Enciu 50 c., N. Moșoiu 25 c., M. Bechișiu 25 c., N. Hantău 1

dol. toți din Țelini. T. Șibeg 25 c. din Soimăuș Român. N. Oancea 25 c. din Scoreiu. T. Dăncă 10 c. Șaieș, S. Lancrăm și S. Țelinean din Lancrăm. T. Țiban, din Roșia și V. Drăghiciu 50 c. din Oarda de sus. D. Petru, din Micăsasa, I. Tatu, din Seliște. M. Ganea, S. Cocîșiu, M. Deac și S. Istvan, câte 25 c. toți din Șarpotoc. T. Holon 1 dol. din Lepindea. M. Fulea, G. Stanila, I. Muntean, I. Făsoiu și G. Fara, câte 25 c. I. Micu 50 c. M. Seucea 25 c., I. Stănese 50 c., G. Sencea 25 c. toți din Ludușul mare. M. Blidariu 50 c. din Petrișalău. V. Rotariu 25 c. din Cinadie. V. Tarcea 50 c. din Rusciori. S. Tatu 25 c. din Țichindeal. G. Lupea 15 c., I. Barbu 25 c. din Mercurea. I. Coman și I. Mușoiaie, câte 25 c. din Fofeldea. D. Gavrea 50 c., G. Gavrea și I. Popa câte 25 c. din Sasăuș. V. Balu 50 c. din Colun. V. Boieriu 25 c. din Cârța. I. Petca 1 dol. din Săcădate. N. M. Borcoman 25 c. din Cohalm.

Tuturor acestor binevoitori contribuitori mă simt plăcut îndemnat a le aduce în numele bisericii cele mai călduroase mulțămite, rugând pe bunul Dumnezeu, ca să le primiască jertfa adusă pe altarul bisericii, și întregi și sănătoși să-i întoarcă earăși la locurile lor iubite.

Nucet la 18 Maiu 1906.

In numele comitetului parochial:

Ioan Demian,
paroch gr. or.

NOUȚĂȚI.

Bustul lui Traian. În Turnu-Severin s'a desvilit de curând bustul împăratului Traian, în o grădină de-a orașului. Monumentul e lucrat din piatră dela Deva și are înălțimea de 7 metri. A costat 15 mii lei.

Examenul de maturitate la gimnaziul de stat din Sibiu l-au făcut în anul acesta cu succes bun tinerii români Ascaniu Crișan, Emanuil Ciulei, Eugen Șelariu, Ion Dragomir, Aurel Milea, Alexandru Moldovan și Ion Podea, pe lângă alți 10 maghiari. Patru Români și un maghiar au fost respinși din câte un studiu.

Pe neiertate. Am amintit, că 1600 de oi aduse de ciobani pe neiertate preste graniță pe la Petrojeni, au fost cuprinse și vor fi licate. Acum se scrie din Petrojeni, că ministrul de interne a amân timer licația și a introdus cercetare nouă. Totodată a dispus ca oile să se dea proprietarilor, depuind aceștia o garanție corespunzătoare.

Trăznit în biserică. Preste satul Vaidei din Bihor a trecut săptămâna trecută o vijelie mare. În biserica reformată de acolo tocmai se ținea examenul cu copii de școală. Un trăznit a lovit în biserică și a omorât o fetiță.

Numărul bărbaților. După datele statistice în anul 1900 au fost în Ungaria 9 milioane 582 mii 152 de bărbați, ear' în Austria 12.852.693.

Muzeu slovac. Slovaci ridică încă anul acesta o nouă zidire pentru muzeul lor din Turceanschi Sv. Martin. Spesele de zidire sunt de 83 mii cor. care sumă s'a adunat din colecte. Bravi Slovaci!

Cutremur de pământ. Din Londra se vestește, că în partea sudică deia Wales (Anglia) a fost săptămâna trecută un cutremur de câteva secunde. În Svanzea s'au resturnat câteva urloaie. Oamenii spăriați au fugit din case pe ulițe.

Preot slovac suspendat. Preotul romano-cat. slovac Hlinca din Rózsahegy a

fost suspendat de către episcopul »patriotic« Parvy, pentru »purta nepatriotică la alegerile dietale din urmă« — după cum scriu foile maghiare. Din pricina aceasta fostul candidat de deputat naționalist Dr. Šrobar a adresat o scrisoare deschisă către episcopul Parvy, publicată în o foaie slovacă, ear' douăzeci de preoți slovaci din America au felicitat în scrisori pe preotul Hlinca.

Biserica românească în Viena. Românii din Viena, împreună cu studenții noștri de acolo, s'au pus pe lucru pentru a ridica o biserică românească în Viena. S'a ținut de curând o adunare a Românilor și ideea e primită cu însuflețire. Mult stăruie în privința aceasta vrednicul preot militar român Dr. Cioban. D-zeu să ajute!

Părăstas pentru Șaguna s'a săvârșit Vineri, în 29 Iunie c. în biserica catedrală din Sibiu, din prilejul aniversării zilei morții marelui Arhieru. Părăstasul a fost slujit de I. P. Sa Metropolitul Meșianu, cu asistența protosincelului dir. sem. Dr. E. R. Roșca, protopopul I. Papiu și diaconii Dr. A. Crăciunescu și Vas. Stan.

Sărmanul popor. Un țăran din Torontal plătește după moșioara s'a de 16 jugăre 200 cor., dare de stat, comitatensă și comunală. Va să zică plătește 12 cor. 50 bani de fiecare jugher. Ar fi deci cu dreptate, ca cel ce are 10.000 jughere să plătească 125.000 cor. Prințul Eszterházy, care are 300.000 jug. ar trebui să plătească 3 milioane 750.000 coroane. Dar nu plătește nici un milion. Va să zică sistemul de dare e așa făcut, ca săracul să devină și mai sărac, bogatul și mai bogat. Asta se numește în Ungaria »democrație națională«.

Electro-Biscopul lui Liška, care prezintă producțiuni — icoane vii foarte interesante, merită a fi cercetat de fie-cine. Prețurile de intrare foarte mici. Atragem atenția asupra inseratului din nr. de ari.

Premii. Adunarea generală din ăstan a despărțământului D. S. Mărtin al Asociației va împărți patru premii, două pentru învățătorii cari au excelat în pomărit și două pentru țărance distinse în legumărit. Concurenții de pe teritoriul acestui despărțământ își vor înainta concursul până la 20 Iulie n.

Călduri mari. De câteva zile este o căldură de nesuferit în Spania. În Sevilla căldura e 50° C. în umbră 40°. În Madrid e statornic 37°. În urma căldurei mari au neunit mai mulți oameni.

Legionar nebun. Aurel Petroviciu, măcelar din Timișoara, s'a dus acum 5 ani în Franța și a intrat în legiunea streinilor (oaste pentru colonii). De două săptămâni a sosit acasă, dar' era foarte tulburat și apoi săptămâna trecută a neunit și a fost dus în casa de nebuni. Să crede, că a neunit din pricina multelor miserii.

Pentru emigranți. Foaiei »Ország« li-se scrie din Szabadka, că acolo au sosit zilele aceste 7 emigranți din America zdrențoși. Ei erau toți Unguri și spuneau, că au fost siliți să se rentoarcă acasă, deoarece în America sunt prea mulți lucrători. Nu preste mult vor pleca și alții acasă.

Zidiri în Ocna. La băile de la Ocna, cari cum știm sunt proprietatea statului, au să se facă zidiri din partea statului în preț de 444 mii de cor. În atacerea aceasta a fost în 23 și 24 Iunie c. la Ocna o comisie din Budapesta, care a hotărît, ca cu 1 Sept. c. să se înceapă zidirea unei mari hale de scaldă, a unui local pentru birt, cafenea și sală de muzică, apoi un hotel cu 60 de odăi și cari să fie gata cu 1 Aprile viitor. Să va face și un conduct de apă sărată și dulce și să va introduce lumina electrică.

Inecați. Dumineca trecută a fost o ru-pere de nori în comuna secuiască Lövete (comit. Odorheiului) Puhoiul ce s'a repezit de pe un deal a mănât în riușul Homorod, umflat de ploie, măcelăria satului, în care s'adăpostise de ploie mai mulți oameni, femei și copii. Aceștia erau să se îneca cu toții, dacă nu le săreau în ajutor gendarmii din căsarma lor vecină. Dar cu toate aceste s'au înecat 4 fete în valurile turbate ale Homorodului.

Portretul Papei de un pictor român. Un pictor român din Bucovina, dl Archip-Roșca a făcut portretul papei Piu X atât de fidel, și cu atâta măiestrie artistică, încât în Roma portretul a pus în uimire pe toți. Papa e făcut în o poziție simplă, fără vre-un însemn-papal. Portretul a fost cumpărat de un Neamț. Dl Roșca e fiu de țăran din satul Brașca al Bucovinei.

Mușcați de un câne turbat. Din Sigetel Marmăției se anunță că un câne turbat a mușcat zilele aceste 17 oameni. La 7 inși din cei mușcați s'au ivit deja semne de turbare.

Foc. În Brașov a ars fabrica de lăzi a lui Ioan Balic. Un lucrător și un pompier au fost greu răniți.

Coroane eterne. Petru Călcunariu, adv., Orșova, și soția sa Aneta, dăruesc drept cunună eternă în amintirea fratelui, recte cunatului, odinioară Gheorghe Görög, c. și r. locotenent, anume fondului de 20 bani al »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«, pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, suma de 5 coroane.

Advocat nou. Dl Dr. Romul Băilă, avocat, face cunoscut, că și-a deschis cancelarie advocațială în Diciosânmărtin (Strada principală Nr. 57, casa Boila).

Atragem luarea aminte a cetitorilor asupra noului avocat.

Mulțumită. La examenul de vară dela școala din Sibiu-Cetate, ținut în 15 Iunie c. »Reuniunea sodalilor români« din Sibiu a dăruit material pentru haine de vară la 5 eleve, câte 6 m. la una, în preț de 12 cor. Tot la acest examen elevii au fost premiați cu cărți din partea seminarului, prin Preacuvioșia Sa Domnul Dr. Eusebiu Roșca, director seminarial, fapt introdus de corpul profesoral, care se perpetuă de când școala din cetate, ca școală de aplicație, se află în ce privește instrucția și disciplina în legătură cu seminarul.

Vrednicul învățător dela aceasta școală dl Candid Popa mulțumește și pe calea aceasta tuturor acestor dăruitori pentru celea dăruite.

Cacao nou. Noul soi de Cacao al lui Ioan Hoff, Candol Cacao devine tot mai mult plăcut, fiindcă este între toate Cacao mai lipsit de grăsime (19% grăsime contra adeseori la preste 50% în alte soiuri), de aceea după scurtă folosire se află ca foarte ușor de mistuit și gustos. Candul-Cacao nu are efect de constipație și pe lângă gustul bun cel mai fin posedă avantajul important, de-a fi foarte ieftin, din care cauză e ușor accesibil pentru fiecine și întrebuintarea lui e posibilă și de recomandat și în economia casnică cea mai modestă.

Fii cu grije. În săptămâna trecută casa unui econom din Sântă-Mărie (comit. Cojocnici) s'a aprins ziua la ameză, arzându-i și șura care era în apropiere imediată. Noroc ajutorului grabnic care a sosit, altcum era primejdia jumătate comuna. Causa a fost un copil cam de 5 ani, pe care părinții duși fiind la lucru, l-au lăsat singur acasă, el apoi și-a jucat mende-rele în dragă voia lui.

Să fie de învățătură: nici când să nu lași casa singură în grija copiilor, pentru-că vezi la ce ajungi la urmă.

Cununie. Duminecă dimineața s'a cununat în biserica-catedrală de aici dl Victor Tordășanu, asesor cons. onorar și presidentul »Reuniunii sodalilor rom din Sibiu«, cu d-soara Eugenia Iovescu, profesoară la școala de fete a »Asociațiunii«.

Urcarea prețului tălpiilor. Fabricanții austriaci de piei și tălpi au hotărât să urce prețul, cu 1 Iulie c. la toate soiurile de piei de tălpi cu 10 cor. per kilogram.

Maiestatea Sa a plecat la Ischl, unde va petrece timpul de vară.

De 102 ani. Profesorul de cântări Ma-noil Garcia a murit în Londra, în vârstă de 102 ani. Garcia a inventat (aflat) oglinda, cu care se poate privi înăuntrul gâtului, de însemnătate foarte mare în medicină.

Iubire de frate. Un fecioraș de 15 ani din Cașovia, cu numele Mihail Matun își iubea atât de mult pe fratele său, care e închis în temniță pentru omor, încât zilele aceste s'a dat la furate, numai ca să ajungă a fi închis cu fratele său. El a fost închis, dar' nu cu frate-so, ci în altă închisoare.

O constatare. Ni-să scriu următoarele: A apărut șematismul archidiecesei gr.-cat, de Alba-Iulia și Făgăraș pe anul 1906, în care se pot afla datele atât politice cât și bisericești ale comunelor noastre unite. Ne mirăm însă de un lucru. Cum de înaintea numelor tuturor preoților este pus P. O. D. sau M. O. D. sau O. D., iar înaintea numelor învățătorilor nimic...? — Așa se vede că toate mijloacele se folosesc pentru dejosirea sârmănilor învățători ai neamului nostru... Destul de trist... Un învățător.

Caz de moarte. Iacob Rus, preot gr.-cat. în Borgo-Mureșeni a răposat Miercuri în 27 Iunie după un morb greu și îndelungat în al 48-lea an al etății și 24-lea al preoției și căsătoriei. Il jălesc soția sa și 4 prunci minorenți și multe rudeni.

Purtare nevrednică. Din Țara-Oltului ni-să scrie: Am avut neplăcuta ocaziune de a asista la înmormântarea unei femei de tot respectul, care binemeritase pentru bis. gr. cat. din comuna Cuculata și cunoscând referințele locale, încâtva involuntar, mi-am pus întrebarea că pentru ce absentează dela împlinire a datorinței sale tocmai preotul, la a cărui biserică fericita repausată în D-nul testase suma de 2000 cor. ear' niște edificii în valoare de 5000 cor., le vînduse bis. încă fiind în viață, așa dar' avea dreptul ori cine a pune întrebarea de mai sus. Voind ca să nu rămân nedumerit asupra acestui lucru, am întrebat pre un om (poporean al preotului respectiv) despre care presupuneam că cunoaște bine cauza și mi-a dat răspunsul ironic: popa nostru nu poate fi la înmormântare fiind la stână. Acest răspuns mi-a ațîțat curiozitatea și l-am rugat să ne spună mai lămurit și iată răspunsul lui: — Dlor, popa nostru — de present e în închisoarea din Șercaia pentru-că'n ziua de Sf. Ilie anul trecut a făcut scandal în biserică. Adeacă a oprit pe învățătorul din Comăna-de-jos de a cânta cu elevii răspunsurile liturgice în biserică. Poporul care susține școala și pe învățător la rugat pe acest din urmă ca să și facă datorința și atunci amintitul preot a aruncat de pe sine hainele în care servia, și a început a se certa cu învățătorul; a reîmbrăcat hainele și a continuat serviciul, dar' cântând earăși copii dimpreună cu inv., s'a început cearta din nou. Poporul spriginea pe inv. ear preotul nu voia să cedeze dorinței generale. În urmă servul Dlui a plecat după gendarmi, ca să facă ca cu forța brachială să triumfe voința s'a. Să înțelege că serviciul divin nu s'a mai putut continua, ear' din casa Dlui s'a făcut sală de pertractare unde se auzeau vorbe urite.

— Ce judecată își vor fi făcut oare credincioșii despre conducătorul lor? Și pentru-ce toate acestea? Ce zice Ven. Cons. din Blaj și celelalte superiorități bis. despre subalterul lor, în urma astorfel de fapte? Scandalul s'evârșit atunci a fost pedepsit de judecătoria

din Șercaia cu 9 zile închisoare ordinară. Aci nu mai amintim alte pedepse, cari au premers și pe cele cari sunt dejudecate și va fi silit să le supoarte, fără ne exprimăm dorința, — credem destul de justă — ca Ven. Cons. din Blaj în calea sa să pună capăt astorfel de lucruri cari aduc rușine pe bis. Leonil.

Carte de bucate pentru țărani. Părintele G. Marian face în »Tel. Rom.« propunerea, ca »Asociațiunea« să se îngrijească de scrierea unei cărți, în care țăranca română să fie învățată cum să gătească bine și cu gust mâncările de post. În adevăr așa ceva ar fi de mare folos.

Rumpere de nor. Din Lupu (pe Têrnave) ni-să scrie, că Duminecă, în 1 Iulie c. sara pe la orele 9¹/₂ la Cergăul-mic a venit o rumpere de nor și vijelie mare. Povoii a dus troacele din mijlocul satului, cari erau pentru adăpatul vitelor. Apoi apa a spălat arăturile, mai cu samă ogorul, așa încât acela nu se poate repara nice în doi ani, a dus fânuri de pe luncă, ear' earba ce a fost deja necosită a așezat-o așa încât nu se mai poate cosi. Apa s'a scurs dela Cergăul-mic și pe la lunca și grindeul ce se ține de Cergăul-mare. Lunca aceasta marginașă cu hotarul Lupului se numește Lunca Troganului și este proprietatea fondului Basilitan din Blaj și se fac pe ea câte 5 - 600 cară de fân. Lunca nefiind încă cosită, s'a devastat cu totul prin povoiu, așa încât în anul acesta nu se mai poate cosi din ea mai mult de 1 car de fân. Aici paguba este de 1200 - 1400 cor.

Din America. La 21 Februarie anul curent, a reposat primul membru al Reuniunii Române »Vulturul« din Homestead, Pa America.

Numele lui o fost Ioan Teodorescu, în etate de 28 de ani, din comuna Cornățel (Com. Sibiu). În mormântarea a fost în orașul Pittsburg, serviciul religios fiind celebrat de părintele Moise Balea, fiind prezenți mai mulți membrii ai Reuniunii.

Acoperindu-se spesele de înmormântare a mai ramas o sumă de bani, de vro 200 cor. pe cari sus numita Reuniune voiește a-i da celor în drept de ai primi.

Noi am adresat deja de mult antistiei comunale din Cornățel o scrisoare recomandată, dar' până acum n'am primit nici un răspuns.

Fiind că Reuniunea Română »Vulturul« voește a și împlini datorile conștiințios, face cunoscut și pe această cale, celor în drept, să se adreseze cu un act legitimat Reuniunii care în schimb le va trimite ce li s'a cuvine; adresa: Reuniunea Română »Vulturul« P. O. Box. 88 Homestead Pa U. S. America — George Mărtin secretar financiar.

Maghiarizarea numelor de localități Ministrul Andrassy a dat ordin deregătorilor din comitate să maghiarizeze numirile de localități, cari până acum n'au fost sau n'au putut fi încă machiarizate. De, vrea să și facă reclam dl ministru!

Pentru țărani. Cu acest titlu a apărut o carte de 149 pag. de Nicu Stejărel, cuprinzând novele și anecdote pentru popor. E împodobită cu mai multe ilustrații și costă 1 cor. O recomandăm cetitorilor nostri. Să poate procura la Arad (tipografia diecezană).

Esamenul de maturitate în Brașov la gimnaziul român gr. or a reusit bine, ne picând nici unul din abiturienți. Din 23 de inși 5 au reusit cu foarte bine.

La școala comercială au căzut din 29 de candidați 19, reușind abia 10 și dintre aceștia unul singur cu bine.

În era nouă. Slovaci din Moșaf au voit să întemeieze o reuniune de cetire, dar' ministrul de interne nu le-a aprobat statutele de-oarece »între locuitorii comunei foarte mulți se țin de partidul ultraist naționalist«. — Suntem în era nouă a libertăților sub noul guvern!!

Bufallo Bill. Atragem atențiunea cetitorilor asupra inseratului din nrul de azi cu privire la reprezentațiile ce se vor da în Sibiu Vineri în 13 Iulie c. din partea trupei colonelului american. Cody, numit Bufallo Bill. E o trupă uriașă, formată din 800 oameni și 500 cai.

În ea sunt călăreți veritabili din toate popoarele, vestite de resboinice și călărețe, precum Indiani, Arabi, Căzaci, Cubani etc. Producțiile, luptele și atacurile selbatice ale acestora vor fi minunate. Se va da și o luptă formală între Indiani și între trupele Statelor-Unite americane. Colonelul Cody își va arăta dexteritatea în manauarea puștei. Se va purta luptă cu hoții, etc. Cu un cuvânt va fi ceva ne mai văzut la noi și rău vor face toți aceia, cari nu vor merge să vadă aceste producții și lupte originale. Să dau numai două producții. De aici trupa merge la Brașov.

Procese de presă. Procurorul din Cluj a intentat două procese de presă fostului reductor al »Libertății« din Orăștie dl Stefan Popp, aflător acum în Bistrița, pentru 2 articoli. — Procese și earăș procese!

Lăcuste. Din unele părți ale țării vin vești că s'au ivit lăcuste multe în anul acesta. Astfel în jurul Sătmăruului fac lăcustele mari stricăciuni, deși poporul le pustiește cu mare zel.

„Nulelușă“. A eșit nr. 8 și 9 al veselnicei foi »Nulelușă«, ce apare în B-peșta. (IV. strada Molnár Nr. 10). E plină-plinuță cu glume bune și are ilustrații frumoase.

Producțiuni și petreceri.

In Șermaș.

În Șermașul-mare se aranjează o Petrecere de vară în Hotelul »Coroana« Duminecă în 25 Iunie v. (8 Iulie st n.) 1906 cu ocaziunea adunării generale a despărț. XV. (Mociu) al »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român.« Venitul curat se va da bisericii și școalei române din Șermaș. Președintele comitetului arangiator este dl Constantin Rusu,

In Capolnoc-Mănăstur.

Tinerimea română academică din Chior și Comitatul Sătmăr aranjează o petrecere cu dans, sub patronajul d-lui Dr. Vasile Lucaciu în C. Mănăstur (Kapolnok Monostor) în 15 Iulie n. 1906. Venitul curai este destinat în fauorul școalei române din Rușor. În 16 Iulie escurziune la Scălzile din Stoiceni. Președintele comitetului arangiator este dl Dr. Victor Nyilvan.

Să poate căpăta în tot looul

Kalodont

63 17—42 a lui Sarg

cremă de dinți neîncunjurat de lipsă, păstrează dinții curați, albi și sănătoși.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI

Ion. Ign. în P. Nr. 2 încă n'a apărut în ed. II. Fii cu răbdare. — Lui N. i-e sistată foaia. Poesile vor urma.

Bib. H. în Bp. Fără bani, pe cont, foaia nu se dă. Înoiește deci în curând abonamentul pe sem. II. (2 cor. 20 bani).

Adr. U. inv. în K. Adresează-te la librăria Kraft de aici și cere și un catalog.

Proprietar, editor și redactor responsabil

Silvestru Moldovan

Tiparul »Tipografiei« Henric Meltzer

Primul ajutor la colică împreună cu turnat este făina Kufek pentru copii, dată fără lapte. În lapte se prădesc foarte bine germenii de boală și intestinele bolnave nici nu li consumă. Făina Kufek dată fără lapte, cu albuminele ei de plante nu dă prilej germenilor de boală a se prăsi, prin aceasta apoi micșorează fermentația din intestine, așa că la începutul boalei foarte adese-ori succede a sista turnatul, a face de nou posibilă nutrirea și a mări rezistența corpului față de boală. La mănarea foalei asemenea are o influență bună făina Kufek pentru copii.

134 B 1—1

Avis!

Neguțătorie rom. în M.-Uioara.

Frați Români! Cu durere trebuie să public, că deși în Uioara-de-Murș nu aveți decât numai **un singur neguțător român**, care e gata să vă servească cu de ce aveți lipsă, precum spețerie, coloniale, manufactură, modă de dame și domni, pânzării și cu un cuvânt toate celea, și pe lângă același preț ca și în alte prăvălii — totuși voi vă abateți dela el, și în cele mai multe casuri vă duceți la jidovi și cumpărați marfa dela ei, poate cu mult mai scumpă ca dela acela, care e de un neam și de o lege cu voi.

Frați Români! aduceți-vă aminte că o națiune numai atunci poate înainta, când toți ținem unul cu altul umăr la umăr.

De aceea fraților îndemnați-vă unul pe altul și spriginiți mai bine și cu mai multă dragoste pe unicul vostru neguțător român, care vă stă gata cu ori-ce fel de marfă, de care aveți lipsă și cu prețuri mai moderate ca la altul de altă lege.

Sperând că pe viitor mă veți cerceta mai des, mă subscriu al d-voastre cu dragoste frățască

Augustin N. Moga
neguțător, M.-Uioara.

141 1—3

Numai pe timp scurt.

Sibiu, pe piața Hermann

În o hală de proiecțiune, construită anume spre acest scop și provăzută cu cel mai mare confort posibil. — Cea mai însemnată întreprindere de acest gen, prin un locomobil-dinamo propriu cu vapor, iluminată electric grandios:

Elektro-Bioscopul lui Lifka

(Cinematograf perfecționat)

TEATRU

pentru fotografii vii în cea mai mare perfecțiune. Distins cu „Premiul cel mare” la expoziția universală din Paris 1900 și Saint-Louis 904. — Presentat pretotindenea cu cel mai mare succes.

Tot a doua zi program de tot nou. — Schimbări de program rezervate. Reprezentații zilnic la 7, 8 și 9 ore seara; în Duminică și sărbători la 4, 5, 6, 7, 8, 9 și 10 ore seara.

PREȚUL LOCURILOR:

Locul I. 80 fileri, locul II. 60 fileri, locul III. 30 fil. Copii sub 10 ani plătesc jumătate din preț. Copii și soldați dela sergent în jos la locul III. 20 fileri.

Programe gratis.

Cu distinsă stimă

Ernestina Lifka
proprietară.

146 1—4

Buhe vii (Uhu)

râși, urși, lupi, mâte sâlbatică, vidre, vezuri, dropii mari, vulturi, bătlani, corbi, potârniche, ulii de găini cumpără întotdeauna

Ioan Schmidt

în Sibiu (Nagyszeben)

Strada Șerpilor (Schlangengasse) Nr. 5.

148 1—3

Institut indigen. — Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

din Sibiu

17 31—52

— Intemeiată la anul 1868 —

în Sibiu, strada Cîsnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și esplosiune, edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termin fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: $\frac{1}{2}$ Capitale asigurate asupra vieții:
90,981.088 coroane. $\frac{1}{2}$ 9,125.898 coroane

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii 4,077.718 75 c. pentru capitale asig. pe viață 3,568.863.37 c.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:

Direcțiunea în Sibiu, str. Cîsnădiei nr. 5 etagiu I., curtea I., și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

Grand Prix expoziția universală Paris 1900.

Restitutionfluidul lui KWIZDA

apă de spălat priv. c. și reg. pentru cai.

Prețul: 1 sticlă Cor. 2 80.

De preste 40 de ani în folosință în grajdurile de curte, în grajdurile mai mari militare și civile pentru întărirea înainte-și rentărirea după strapațe, învîrtoșarea nervilor etc. face capabil calul pentru cele mai escelente prestațiuni în training.

Veritabil numai cu marca de sentire aci alăturată.

Să capătă în toate farmaciile și drogheriile.

Preț-curante ilustrate gratis și franco.

Depoul principal: **Francisc Ioan Kwizda**

furnizor de curte c. și reg. austro-ungar, reg. român și princ. bulgar.

Farmacist cercual, Korneuburg lângă Viena.

94 I. 6—25

Cunoscuta hârtie de cigarette egipteană universală

AIDA

(Vergé-Combustible)

Deposit pentru Sibiu la Domnul:

CAROL ALBRECHT.

Strada Oanei.

136 3—26

„Tipografia“ HENRIC MELTZER, Sibiu.

P. T.

Am onoare a face cunoscut onor. public, că preiau și duc în deplinire ca specialist și cu prețuri **solide și reale** tot felul de lucrări aparținătoare

specialității tipografice,

cum sunt:

tipărire de cărți, ziare, placate, circulare, ori-ce-fel de bilete, tot soiul de tipărituri și lucrări de accidente

în ori-ce culoare.

În urma unei praxe de mai mulți ani, sunt în stare a ține concurența cu ori-care tipografie, și rog onor. public la trebuință a onora cu comande tipografia mea.

Prețuri corespunzătoare.

Recomandându-mă în bunăvoința onor. public românesc, semnez

Cu deosebită stimă

HENRIC MELTZER

Sibiu, str. Măcelarilor 12.

Scalda Ocna-Sibiului

(Vizakna)

restaurantul grădina Schuller

zilnic concert a renumitei
capele —

Trutz Elek din Szarvas.

188 4—

Culină escelentă, here de Steinbruch și Bock, întotdeauna proaspătă, cum și vinuri naturale curate.

Un taur

de rasă »Schweizer« curat, de 2 ani și doi viței de 3 luni, se află de vânzare.

Informațiuni mai de aproape la redacția »Foi Poporului«.

147 1—3

Inele-patent pentru ochii de găină,

americane

129 3—6

ale lui Cook & Johnson

(scutite prin lege)

sunt azi **unicul** mijloc, care delătură **numai decât** durerea și depărtează **sigur ori-ce** ochiu de găină.

Azi cel mai bun mijloc din lume.

— — — 1 bucată 10 fileri, 6 bucați 1 cor. — — —

Să capătă în fiecare farmacie și drogherii medicinale. — Depou principal »La Samariteanul« Graz,

Nu numai se cetim

ci trebuie să și probăm

săpunul de lapte de crin Steckenpferd

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E. mai înainte săpun de lapte de crin al lui Bergmann (marca 2 băieți) ca să avem un teint alb și liber de pistri, cum și o culoare delicată a feții.

Să află bucată cu 80 fileri în Sibiu la:

Farmacile la »Urs«, Piața-mică, A. Rummler, str. Turnului. C. Müller, Piața-mare, drogh. Carol Morscher, str. Cisnădiei, I. B. Misselbacher sen., Piața-mare, Gustav Meltzer, str. Cisnădiei, str. Gușteritei. Piața-mică, Prima fabrică ard. de lumini de stearin, str. Cisnădiei, Carol Arz, str. Cisnădiei; mai departe în Sighișoara la: farmacia Lingner, I. B. Misselbacher. 86 14 -50

Fabrică de casse.

Subscrișul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumini Atycelen.

25 14—

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcel-mare Nr. 8.

In Sibiu numai o zi!

Vineri în 13 Iulie

două reprezentațiuni
pe Execierplatz.

Reprezentațiunea de seara nu se
deosebește întru nimic de cea de
după prânz

Toate locurile sunt scutite
de ploaie prin pânză impenetrabilă.

Occidentul sâlbatic
al lui
BUFALLO-BILL

Congress of ROUGH RIDERS of the World.
(Călăreții cei mai îndrăzneți din lume).

Sub direcțiunea colonelului

C. W. CODY (Buffalo Bill).

Buffalo-Bill măiestrul de pușcat
de-a călare — —
în fuga cailor își arată destoinicia în pușcat.

100 INDIANI
din America - Nordică.

O scenă mare în mai multe tablouri:
Bătălia „Little Big Horn“ sau
ultima apărare a Custerului.

Două reprezentații.

După prânz la 2 ore. Seara la 8 ore.
Cassa va fi deschisă la 1 și 7 ore.

Prețurile de intrare:

Locul I. 2 cor.; loc numerotat
4 cor.; loc rezervat 5 cor.; 1
— scaun în Loge 8 cor. —
Copii sub 10 ani plătesc jumătate.

Bilete pentru locurile cu 5 cor. și
cu 8 cor. se pot cumpăra în ziua
reprezentației dela 9 ore dim. din
librăria IOSIF DROTTLEFF, Str.
Cisnădiei Nr. 23.

In Alba-Iulia la 12 Iulie!

In Brasov la 14 și 15 Iulie!

VICTOR DAHINTEN, neguțătorie de fer

in Alba-Iulia, lângă Fântână.

Recomand marele meu deposit în
pușculițe (sprituri) de peronospora de
cele mai bune, și pe așteptare (accept), până
în 1 Noemvrie, cum și toate soiurile de
artici de fer și oțel, fere de plug, osii,
cuptoare, șparherduri, cuie, șiroafe,
pente de fer, trestie de stocatură, vase
de culină, revolvere, patroane, coase,
lopeți, artici de gumi și mașini eco-
nomice etc. toate de calitatea cea mai
bună și cu prețurile cele mai ieftine.

99 10—10

Cu distinsă stimă

Victor Dahinten.

Industrie indigenă!

Prima fabrică transilvană de stearin și săpun,

dela preluarea conducerii ei de către institutul „Vereinsbank“ ardelen, de nou
adiustată și provăzută cu cele mai moderne mașine, livrează toate soiurile de lumini de
stearin, cum și ca specialitate deosebită

săpun de spălat neutral,

praf veritabil de săpun și diferite alte soiuri de săpun
în o calitate așa de excelentă, încât aceste pot susține comparația cu ori-ce produse de
concurență, chiar și cu cele din străinătate.

Noi recomandăm deci procurarea acestor produse indigene, cari escelează prin
bunătatea și vrednicia lor.

30 12—25

Prima fabrică transilvană de lumini.

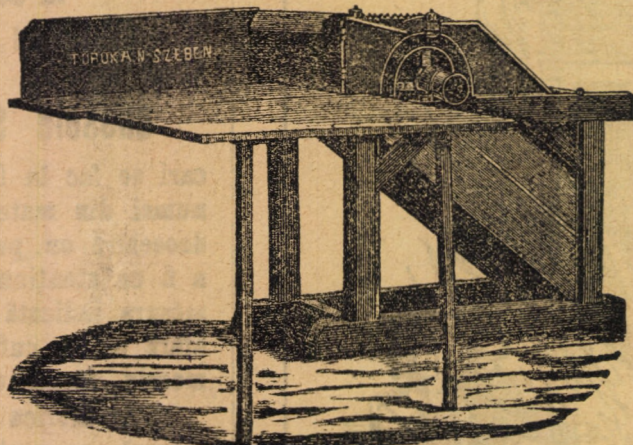
ANDREIU TÖRÖK

fabrică de mașini economice

in Sibiu, Poarta Cisnădiei

recomandă onor. domni agricultori:

Mașine de înlătit cu mâna sau cu cai, cu vapor sau cu motor pentru
benzin, sistemele cele mai nou. Ciure de ales și de sortat, calitatea cea mai
bună în patru mărimi. Greblă de fân.

Mașine de tăiat nutrețul,
mașine de tăiat napii și sfărmi-
tor de cucuruz în diferite mărimi,
pompe de toate soiurile pentru
fântâni până la adâncime de 20 metri.
Pluguri de toate soiurile și siste-
mele, mașini de sămănat cucuru-
zul cu 2—3 șire, mașine „Titania“
de sămănat cereale. Prese pen-
tru sămănte de ulei, zdrobi-
toare.

Mori cu 1, 2 și mai multe petri-
mădate cu vapor și cu motor. Pre-

luare de sfredelire de fântâni, cele mai bune și mai ieftine fântâni.

Coase cele mai bune pe garanție dela cor. 1.60 până la 2 cor., la co-
mandă mai mare se capătă după 10 coase una gratis.

Representanța fabricii de motoare

LANGEN & WOLF, Viena.

Cele mai bune motoare din lume, motoare original „Otto“, pentru benzin,
petrol și gaz (cărbuni).

21 18—

Prospecte, desemnuri și preliminar de spese franco și gratis.